

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים מא - מז, פרשת ויקרא תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף מא

*תשלומין ע"פ עצמו. *פלגא נזקא קנסא וממונא. הדרן!

א. דיני תשלומין על פי עצמו 1. מפתה וה"ה אונס משלם ובושת ופגם ולא קנס, ולר"ש לא משלם כיון דפוגם אותה ואת משפחתה. 2. גנבתי, משלם קרן ולא תשלומי כפל או ד' וה'. 3. המית שורי אדם או שור, משלם ע"פ עצמו. 4. שורי המית עבד, לא משלם. 5. פלגא נזקא, למ"ד ממונא חייב ע"פ עצמו ולמ"ד קנסא פטור.

ב. פלגא נזקא לר"ה בר"י קנסא דסתם שוורים קיימי בחזקת שימור ופטור לגמרי ונקנס, ולר"פ ממונא דבסתמא דלאו בחזקת שימור והתורה חסה עליו. והשמועות 1. הניזק והמזיק בתשלומין, למ"ד קנסא אתי לפחת נבילה בתם ואיצטריך כיון דעדיין לא אייעד. 2. תם משלם חצי נזק ומגופו משא"כ מועד, למ"ד קנסא שייר שלא משלם ע"פ עצמו וכן שייר חצי כופר לת"ק דריה"ג. 3. במשנתינו המית שורי משלם, למ"ד קנסא כולה מתני איירי במועד. 4. זה הכלל כל המשלם יתר על מה שהזיק הוי קנסא, למ"ד ממונא ניחא ולמ"ד קנסא תיובתא דליתני כל שאינו משלם כמה שהזיק ותירץ דאיכא חצי נזק צרורות, והלכתא כמ"ד קנסא ולכן מגבינן רק בא"י ומשמתינן ליה ואם תפס הניזק לא מפקינן מיניה.

הדון עלך פרק שלישי – אלו נערו

פרק רביעי – נערה שנתפתה

דף מב

*תשלומי הקנס ובעמד בדין ממונא.

א. למי יש לשלם את הקנס 1. עמדה בדין ואח"כ מת האב, שייך לאחים. 2. מת האב לפני שעמדה בדין, של עצמה. 3. עמדה בדין לפני שבגרה של אב, ובמת האב שייך לאחין. 4. בגרה ואח"כ עמדה בדין הויא דידה דאזלינן בתר העמדה בדין, ולר"ש בקנסא אזלינן בתר הגביה.

ב. רבה קאמר שקנס שעמד עליו בדין הויא ממונא, ומפרשינן לגבי מה קאמר והשמועות 1. להו"א באונס ומפתה שהעמידו בדין לחייב קרבן שבועה, ומקשה דילפינן שנאמר וכחש בעמיתו בפיקדון דאתי למעט קנס וברישא איירי בתשלומי כפל ש"מ שעמד בדין, ותירץ דרישא רבנן וסיפא ר"ש והוי ממון לענין להורישו לבניו ולא לענין קרבן שבועה. 2. מקשינן לר"ש אם גבתה את קנסה לאחר

מיתת האב שייך לעצמה ולא לאחין, אלא למסקנא שאני קנסא דבתו שהתורה זיכתה לאב רק משעת נתינה שנאמר ונתן האיש אבל בשאר קנסות מוריש לבניו. 3. מקשינן דבעבד כתיב יתן ודחי דנתן לחוד, ואיצטריך וכחש להיכן שעמדה בדין ובגרה ומתה שאביה יורשה, וטעמא דכולהו היות ועיקרו קנס. 4. ר"ש פוטר כיון שלא משלם קנס ע"פ עצמו ומשמע שאם עמד בדין דמשלם ע"פ עצמו חייב אף בקרבן שבועה, ותירץ דקאמר לדבריהם דרבנן כשלא עמד בדין דתובע קנס כיון דקין, ורבנן פליגי עליה דסברי שתובע בושת ופגם שבהם אינו נפטר ע"י הודאתו.

ג דף מג

*מע"י ביתומה. *כתובה בארוסה ונשואה.

א. מעשי ידי הבת לרב ששת לאחין כיון שעומדים במקום האב, ולרב לעצמה כיון שלא ניוזנת מדידהו וכן הלכה. והשמועות 1. מעשה ידי אלמנה שייכי ליורשים וכ"ש בתו דעדיפא גבי הרוחה, והא דאשכחן שבנכסים מועטין אלמנתו ניוזנת ובתו תחזר על הפתחים זהו רק לגבי זילותא. 2. מעשי ידי הבת ומציאתה בחיי האב של אחין, לל"ק ש"מ דלאחר מכן הוי לעצמה, ודחי דאיירי באינה ניוזנת וקמ"ל דהעדפה שלה. 3. לל"ב דייק מדקאמר גביה אצל מציאה ש"מ דקאמר שמעשי ידיה הו כמציאתה דהוי דידה. 4. נאמר בעבדים והתנחלתם אותם לבניכם למעט בנותיכם, ואמרינן דקאי על מעשה ידיה ולא רק בפיתוי קנסות ופציעות.

ב. כתובה בארוסה ונשואה 1. אירס בתו ונתגרשה ואח"כ אירסה שוב כתובתה שלו ואם כבר נישאה כתובתה שלה, ולרבי יהודה הכתובה הראשונה של אב וטעמיה דזכה משעת אירוסין ודחי דא"כ אף בקטנה שבגרה, אלא הואיל וברשותו נכתבין. 2. זמן גביית הכתובה לרב הונא מנה ומאתים מן האירוסין ותוספת מן הנישואין ולרב אסי הכל מן הנישואין.

ג דף מד

*שדה ושתי שטרות. *הוצאת שם רע.

א. המוציא שתי שטרות על שדה אחת 1. ראשון במכר ושני במתנה, כתב את השני בכדי לייפות כחו לגבי בר מצרא. 2. מתנה ומכר, כתב את השני לאחריות מטריפת בע"ת. 3. אם תרווייהו מכר או מתנה ביטל שני את הראשון, ופליגי האם משום שהודה שהשני מזויף או שמחל על שעבודו הראשון, ואיכא בנייהו להרע עדי הראשון, ולשלם פירי ומס הקרקע שבין ראשון לשני. 4. הוסיף דיקלא לתוספת כתביה ויגבה ממה שירצה, וה"נ בהוציאה שתי כתובות אחת מאתים ואחת שלש מאות גובה ממה שתרצה לפי התאריך.

ב. דיני הוצאת שם רע 1. גיורת שנתגירה בתה עמה בחנק שנא' בישראל, היתה לידתה בקדושה בסקילה שנא' ומתה, ואם אף הורתה בקדושה הוא כישראלית מעליא ויש לה פתח בית אב וכן מלקות ומאה סלע. 2. מוציא ש"ר על יתומה לר"י בר חנינא פטור שנאמר לאבי הנערה, והא דמרבין יתומה זהו שמת האב אח"כ, ולרבא חייב מדאיצטריך למעט בתולת גרים. 3. בקטנה פטור, שנא' נערה מלא או שאינה בת עונשין.

ג דף מה

*שנוי הגוף. *מלקות ותשלומין למוש"ר.

א. השמועות בשינוי הגוף 1. נערה המאורסה שזינתה, אם באו עדים אחרי שנישאת סוקלין אותה על פתח בית אביה ואם באו קודם נישואיה נסקלת בשער העיר דילפינן בגז"ש שער מעובד ע"ז, ואם כבר בגרה לשילא דינה בחנק ש"מ דבאישתני גופה אשתני קטלא, ולרבי יוחנן בסקילה שנאמר הנערה ומשמע שהיתה כבר. 2. נערה המאורסה שהוציא עליה שם רע משבגרה נסקלת ש"מ

דאפילו שהשתנה גופה לא אישתני קטלא, ותירץ דמוציא ש"ר הוי חידוש שהרי אם נכנסה לחופה ולא נבעלה דינה בחנק ועל הוצאת ש"ר נסקלת ודחי דלמא התורה לא חששה באשתני גופה אלא זו מחלוקת תנאים כדלקמן, ולמסקנא לא אמרינן אשתני קטלא ולכן היא נסקלת כיון שמעשה הזנות היה בעודה נערה, והבעל פטור ממלקות ותשלומין כיון שבשעת הוצאת השם רע היתה בוגרת. 3. מלך וכה"ג שחטאו ונתמנו ואח"כ נודע להם, לת"ק דינס כהדיוטות ולר"ש פטורים ולא מייתו כי השתא ש"מ שסובר דאמרינן הואיל ואשתני.

ג. לרבי יהודה המוציא שם רע לוקה מכל מקום ומשלם מאה סלע אם בעל, ומפרשינן 1. לל"ק פליגי במח' ראב"י ורבנן האם בעינן דווקא שיבעול. 2. לל"ב כולה כראב"י ופליגי האם לוקה אף שלא בעל. 3. מקשינן דר"י קאמר שאם לא בעל אינו לוקה, ותירץ דלוקה מ"מ היינו מכת מרדות מדרבנן או דבעל לוקה קאי על התשלומין.

ג דף מז

*מוש"ר הפסוקים ואם בעל. *קידושי הבת לאביה.

א. קראי במוציא שם רע 1. וענשו זהו ממון, ויסרו מלקות בגז"ש יסרו בן ובן הכות. 2. אזהרה למוציא ש"ר מלא תלך רכיל ולאידך זו אזהרה לא להיות רך לאחד מבעלי הדין, או מקרא ונשמרת מכל דבר רע ולאידך אתי לאזהרת הרהור רע. 3. לרבנן אפילו שהעדים באו מעצמם, ורבי יהודה מחייב דווקא אם שכר עדים דיליף מריבית בגז"ש שימה, ובעי בשכר בקרקע, פחות משו"פ, שניהם בפרוטה ובהוציא ש"ר על נישואין ראשונים. 4. יבם שהוציא ש"ר על נישואי אחיו פטור, שנאמר לזה ולא ליבם.

ג. מוציא שם רע לר"א בן יעקב דווקא אם בעל ולרבנן לאו דווקא, וביאור הפסוקים לרבנן 1. ובא בעלילות ואקרב בדברים. 2. לא מצאתי בתולים, עדים כשרים. 3. ואלה בתולי בתי, עדים. 4. ופרשו השמלה, מה ששם לה ולראב"י שמלה ממש. 5. בעלה שלא כדרכה, להו"א מהני ולמסקנא בעינן לראב"י שתהא בעילה והוש"ר דווקא כדרכה.

ג. כסף קידושי הבת הוי של אביה, והקושיות 1. אימא לדידה, ודחי שהאב אף מקבל את קידושיה. 2. נערה שיש לה יד, כל שבח נעורים לאביה להו"א שנאמר בנעוריה בית אביה ודחי שזה נאמר בהפרת נדרים. 3. אין ללמוד מהפרת נדרים, כיון דהוי איסורא. 4. מקנסא, לא ילפינן. 5. בושת ופגם, אביה ג"כ שייך בזה. 6. למסקנא מסתברא שהתורה ממעטת דומיא דיציאה מרשות האדון ולגבי הפרת נדרים יצאה מרשותו.

ג דף מז

*זכות האב בבתו. *נדוניא מהאירוסין ומת האב. *שאר כסות ועונה והתקנות.

א. זכות האב בבתו ומנין 1. קידושיה ילפינן שיש כסף לאדון אחר, ושטר וביאה דהוקשו הויות להדדי. 2. מציאתה, משום איבה. 3. מעשה ידיה בקטנה ילפינן מאמה מזה שיכול למכרה, ובנערה להו"א שיכול למסרה לחופה אף שמבטלה ממעשה ידיה ודחי דלמא משלם או בלילה או בשבת, ולמסקנא ילפינן מאמה. 4. הפרת נדריה, בנעוריה בית אביה. 5. מקבל גיטה, מהיקש ויצאה והיתה. 6. אכילת פירות תקנו כנגד פדיונה, לת"ק אינו אוכל כיון שבין כך יפדה את בתו ולרבי יוסי בר"י תקנו דחייש.

ג. אב שפסק שיכניס נדוניא וכתב מן האירוסין ומתה, לת"ק לא זכה הבעל ולרבי נתן זכה. ומפרשינן במאי פליגי 1. להו"א כמו המח' במת האיש לפני הנישואין שגובה לראב"ע רק מנה ומאתים

ולת"ק גובה גם תוספת כתובה. 2. למסקנא כו"ע סברי כראב"ע ומ"ד זכה הבעל קסבר דטעמא משום איחתוני.

ג. תקנו פרקונה תחת פירות נכסי מלוג שאינו מצוי וקבורה תחת כתובה ומזונות תחת מעשה ידים דמצוי, וי"א דמזונות דאורייתא כדאשכחן דפליגי תנאי מהו שאר כסות ועונה 1. לת"ק שאר מזונות, כסות כמשמעו, עונה שבתורה. 2. לרבי אלעזר שאר זו עונה, ועונה אלו מזונות. 3. לר"א בן יעקב כולה קאי על בגדים, שיש לתת כסות לפי הגיל ולפי עונות השנה. 4. לרב יוסף שארה זה קירוב בשר, שלא ינהג כפרסיים שמשמשין מטותיהן בלבושיהן.

שאלות לחזרה ושינון

דף מא

א. דיני תשלומי ע"פ עצמו (5)

ב. המח' בפלגא נוקא והשמועות (4) הדרין!

פרק רביעי – נערה שנתפתתה

דף מב

א. למי יש לשלם את הקנס (4)

ב. לגבי מה אמרינן שקנס שעמד עליו בדין

הוי ממונא (4)

דף מג

א. המח' במעשי ידי בת יתומה והשמועות

(4)

ב. כתובה בארוסה ונשואה (2)

דף מד

א. המוציא שתי שטרות על שדה אחת (4)

ב. דיני הוצאת שם רע (3)

דף מה

א. השמועות בשינוי הגוף (3)

ב. מלקות במוציא שם רע לר"י ומאי קאמר

(3)

דף מו

א. הפסוקים במוציא שם רע (4)

ב. המח' אם מוציא ש"ר דווקא בבעל

והפסוקים (5)

ג. כסף קידושי הבת לאביה והקושיות (6)

דף מז

א. זכות האב בביתו ומנין (6)

ב. המח' באב שכתב מהאירוסין נדוניא ומת

ובמאי פליגי (2)

ג. חיובי הבעל לאשתו והמח' מהו שאר

וכסות ועונה (4)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות 	יבמות 	ברכות עם מחודדין בפ"ד.
עבודה זרה הוריות 	כתובות 	שבת מהדורה חדשה.
מחודדין בפ"ד 	נדרים 	עירובין
זבחים 	נזיר סוטה 	פסחים
מנחות 	גיטין 	שקלים ר"ה
חולין 	קידושין - עם תורתך שעשועי, 	יומא
בכורות עם הקדמות ומושגים, 	סימני הדרף, ותוספתא 	סוכה
ערכין-תמורה 	בבא קמא 	ביצה תענית
כריתות-מעילה 	בבא מציעא 	מגילה-פורים עם מדרש,
נדה 	בבא בתרא א-ב 	תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
	סנהדרין א-ב עם "יש סדר 	מו"ק חגיגה
	לגמרא" ותמצית כל המסכתא.	

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.	שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.	באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.	קיצור חודים מנוקד ומסודר.	איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.	קיצור אלשין רות	הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.
	קיצור אלשין אסתר	
	קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.	

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל

לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~128~

המערכת